

Schone Handen Helpen

Gelders zorgnetwerk infectiepreventie (GAIN)
Simone Krooshof, Marjon Kamp & Danique van Berkom
Juni 2023

TOOL 1: Poster agarplaten

Op de poster zie je vier verschillende petrischalen. Een petrischaal is een platte, lage schaal gemaakt van glas of kunststof met een passende deksel. Een petrischaal wordt gebruikt voor het kweken van verschillende cellen, inclusief bacteriën en schimmels. Het bevat vaak een voedingsbodem waar de cellen op kunnen groeien. De witte puntjes op de foto's zijn bacterie kolonies. Op de eerste foto zie je een schaalje zonder bacteriën. Op de tweede foto zie je vijf vingers die niet gedesinfecteerd zijn. De bacteriën op de vingers zijn nog duidelijk zichtbaar. Op de derde foto zie je een trouwring. Op het plaatje is duidelijk te zien dat er volop bacteriën groeien onder de ring. Op de vierde foto zie je een schaal waar een horloge op is gelegd. Zoals je ziet, zit het bandje en klokje vol bacteriën.

Deze poster kun je laten zien aan je collega's of neerleggen in de kantine. De poster kan het gesprek aanwakkeren over wat je ziet op de foto's. Zo laten de foto's duidelijk zien hoeveel bacteriën je meedraagt bij het niet desinfecteren van de handen en/of het dragen van handsierraden. Deze bacteriën kunnen ook andere cliënten/patiënten besmetten. De poster kan helpen om het gesprek aan te gaan om geen handsierraden meer te dragen.

Klik [hier](#) om de poster te downloaden.

Wil je meer weten hoe je ervoor kan zorgen dat handhygiëne regels worden nageleefd op de werkvloer? Mail dan naar Simone Krooshof via secretariaat@zorgnetwerk-gain.nl voor meer tips.

De volgende vragen kunnen tijdens dit gesprek gesteld worden:

- Wie draagt er handsierraden (bv. trouwring, horloge of armband) tijdens het werk?
- Zo ja, waarom draag je handsierraden tijdens het werk?
- Zo niet, waarom draag je geen sierraden tijdens het werk?
- Wist je dat er zoveel bacteriën op handsierraden zitten?
- Ben je tevreden over de hoeveelheid collega's die wel/geen handsierraden dragen?
- Zo niet, wat zou je kunnen doen om dit te veranderen?

TOOL 2: Video handen wassen en desinfecteren

Het kan niet vaak genoeg gezegd worden, maar handhygiëne is één van de belangrijkste preventieve maatregelen als het gaat om het voorkomen van besmetting van bacteriën of virussen. Er zijn twee manieren, namelijk wassen met water en zeep of het gebruik van handalcohol. Wassen met water en zeep, volgens de instructies van handen wassen van World Health Organization (WHO), is nodig bij zichtbaar vervuilde handen. Bovendien was je je handen na eten en drinken en na een toiletbezoek.

Handen wassen heeft alleen zin als je het op de juiste manier doet:

- Gebruik schone materialen: vloeibare zeep (geen stuk zeep) en een wegwerp-handdoekje of een stukje keukenpapier in plaats van een al gebruikte stoffen handdoek.
- Neem voldoende zeep.
- Neem de tijd: was je handen minimaal 10 seconden.
- Was je handen op de juiste manier en vergeet dus vingertoppen, duimen, ruimte tussen je vingers en je polsen niet.
- Spoel je handen af met flink stromend water.
- Droog ze goed af met een wegwerphanddoekje of een schoon stuk keukenrol.
- Raak de kraan niet aan met je handen als je je handen gewassen hebt, anders besmet je je handen weer met de micro-organismen die je bij het opendraaien op de kraan hebt achtergelaten. Gebruik de elleboogbediening of een wegwerp-handdoekje om de kraan te sluiten.
- Wanneer de handen zichtbaar schoon zijn, kun je handalcohol gebruiken. Gebruik van handalcohol is sneller uitvoerbaar en je bent niet afhankelijk van de aanwezigheid van een wasbak, zeep en een disposable handdoekje.

Desinfecteer je handen op de juiste manier:

- Gebruik handalcohol die aan de eisen voldoet en voor het gebruik geregistreerd is bij het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).
- Neem voldoende handalcohol: breng minimaal 3 milliliter aan op je droge handen.
- Neem de tijd: wrijf je handen tot ze droog zijn.
- Wrijf je handen met handalcohol in op de juiste manier en vergeet vingertoppen, duimen, ruimte tussen je vingers en je polsen niet.

Klik op [Hygiëne in het verpleeghuis: handen wassen - YouTube](#) en [Hygiëne in het verpleeghuis: handen desinfectie - YouTube](#) voor de video's.

Na afloop van de video's ga je hierover met elkaar in gesprek.

De volgende vragen kunnen hierbij helpen:

- Is de video herkenbaar?
- Wat valt je op?
- Zie je iets nieuws?
- Zou je iets veranderen aan je eigen handhygiëne, na het zien van deze film?
- Ga je meer, minder of anders handen wassen en waarom?
- Het is vooral de bedoeling om ervaringen uit te wisselen, je wilt elkaar niet bekritisieren.

TOOL 3: Toetsingsmateriaal handhygiëne

Om te testen in welke situatie handhygiëne wel of niet correct wordt toegepast, zijn er tien verschillende casussen gepresenteerd in een aantal video's. Bij elke casus kun je in een toetsingsformulier aanvinken tijdens welk moment handhygiëne correct wordt uitgevoerd. Na het invullen van het toetsingsformulier, kun je de antwoorden vergelijken met een antwoordformulier en testen in hoeverre je kennis over handhygiëne up-to-date is.

Interesse in deze toetsingsmaterialen?
Mail dan naar Simone Krooshof via secretariaat@zorgnetwerk-gain.nl.

TOOL 4: Webinar “Verbeteren van handhygiëne en gebruik handschoenen in de langdurige zorg en thuiszorg”

Weten jij en je collega's op welke momenten jullie je handen moet wassen of desinfecteren tijdens de zorg? En weten jullie wanneer je wel handschoenen moet dragen en wanneer het beter is om dat niet te doen? Willen jullie weten waarom het belangrijk is om handhygiëne goed te uit te voeren en wat de juiste momenten zijn voor het dragen van handschoenen? Dan is dit webinar wat voor jou en je collega's. Samen kun je dit webinar bekijken of kun je de link van het webinar met elkaar delen.

Aan de hand van praktische voorbeelden leren jullie tijdens dit webinar op welke momenten je handhygiëne moet toepassen én waarom. We laten ook zien wanneer je handschoenen moet dragen en wanneer juist niet. En wat het belang is

van handen wassen of desinfecteren voor of na het aan- of uittrekken van handschoenen. Accreditatie is aangevraagd bij V&VN en VHIG.

Klik [hier](#) om het webinar te bekijken.

TOOL 5: Posters handhygiëne

De posters kan je ophangen in bijvoorbeeld de kantine, toiletten of wachtruimten. Hierdoor worden zorgmedewerkers, bewoners en familieleden geïnformeerd over hoe en wanneer handhygiëne correct toe te passen (of juist niet).

Klik [hier](#) om de poster over de vijf momenten van handhygiëne van het RIVM te downloaden en klik [hier](#) om de brochure handhygiëne van het RIVM te downloaden. Pagina 2 uit deze brochure kun je afdrukken voor de poster over hoe je je handen met zeep wast én hoe je je handen desinfecteert.

TOOL 6: E-learning handhygiëne en gebruik handschoenen

De e-learning handhygiëne biedt de kans om samen met je collega's je kennis te testen en indien nodig bij te spijkeren. Tijdens de e-learning zal er veel aandacht worden besteed aan hygiënisch werken, zeker ook in verband met antibiotica-resistentie. Er wordt gezegd dat handhygiëne het belangrijkste onderdeel is van infectiepreventie, maar waarom eigenlijk? Het antwoord op die vraag vind je in de e-learning. Daarnaast is er aandacht voor de vijf handhygiënemomenten, het wassen van de handen met water en

zeep en het gebruik van alcohol. Ook komt het gebruik van handschoenen en de verzorging van je handen aan bod en worden veelgemaakte fouten besproken. De e-learning duurt ongeveer een half uur en bevat uitleg, filmpjes en korte kennistestjes. Deze tool kan ingezet worden om kennis van jezelf én collega's te vergroten als deze nog ontbreekt of verbeterd kan worden.

Er zijn verschillende versies van de e-learning ontwikkeld, namelijk voor handhygiëne in het verpleeghuis en de thuiszorg. Begin juli 2023 komt ook een e-learning voor de gehandicaptenzorg beschikbaar op Zorg voor Beter. Klik [hier](#) voor de e-learning.

Extra informatie

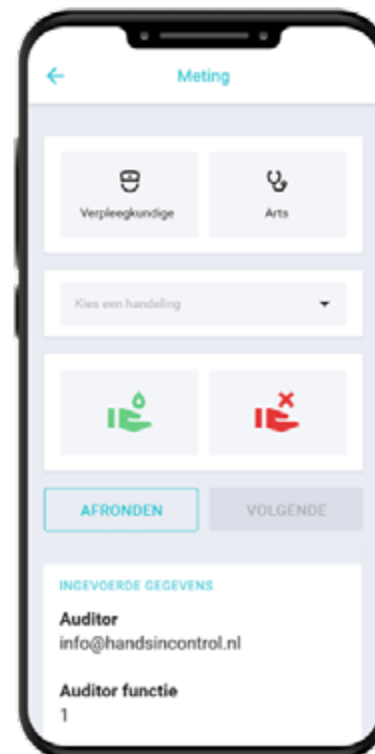
App Hands in Control

Hands in Control is een app voor je telefoon of tablet die het monitoren van handhygiëne makkelijker en efficiënter maakt, door middel van een intuïtieve interface en rapportages. De naleving van handhygiëne, volgens de vijf WHO-momenten, wordt eenvoudig en snel geregistreerd. Binnen enkele klikken worden observaties ingevoerd en opgeslagen. Rapportages geven direct inzicht in de compliance per afdeling, handeling en functie. Doordat je je resultaten direct kunt inzien, kun je sneller schakelen en bijsturen. Gewoon op de werkvloer, zonder achteraf papieren lijsten te moeten digitaliseren. De app Hands in Control is dus niet zozeer een tool, maar kan gebruikt worden als meetinstrument op de werkvloer. Klik op hier voor meer informatie over de app en over de bijkomende kosten. Als je deelneemt aan (één van) de

projecten Goed Gebruik Handschoenen en/of Schone Handen Helpen, is het gebruik van de app kosteloos.

Ben jij enthousiast geworden over de app of heb je nog vragen?

Mail dan naar Simone Krooshof via secretariaat@zorgnetwerk-gain.nl voor meer informatie over de app Hands in Control.

Broekzakkaartjes handhygiëne

Om infectiepreventie eenvoudiger te maken, zijn er broekzakkaartjes voor handhygiëne ontwikkeld. Op de voorkant van het kaartje staan de vijf momenten van handhygiëne beschreven en op de achterkant vind je terug hoe je je handen desinfecteert. Deze kaarten bevatten overzichtelijke schema's en duidelijke tekeningen. Zo kun je snel zien hoe je schoon handelt.

Mail naar Simone Krooshof via secretariaat@zorgnetwerk-gain.nl om deze kaartjes te bestellen.

Handhygiëne box

Goede handhygiëne is erg belangrijk om infecties te voorkomen. Toch wordt in veel situaties handhygiëne niet goed toegepast. Bij het gebruik van de box desinfecteer je eerst je handen met handalcohol met fluorescerende bestanddelen. Wanneer je je handen onder een blauwe lamp houdt, wordt zichtbaar welke delen de handalcohol heeft geraakt en welke niet. De handhygiëne box is een tool om op een leuke, interactieve en effectieve manier bewustwording over handhygiëne en infectiepreventie te vergroten.

Probeer met elkaar verschillende situaties uit:

- Check je handen onder de lamp (dus zonder handhygiëne toe te passen)
 - Wat zie je?
- Laat een collega een handschoen aantrekken
 - Wat zie je?
- Trek de handschoenen uit en pas handhygiëne toe (handen wassen of desinfecteren)
 - Wat zie je?
- Trek een nieuwe/ongebruikte handschoen aan
 - Wat zie je?
- Test verschillende oppervlaktes zoals je telefoon, een deurklink en een tafel
 - Wat zie je?

Klik op [Handhygiëne training en UV inspectie](#) | [Allergenen Consultancy](#) of op [Visirub Training \(hartmann.info\)](#) voor meer informatie. Kosten: vanaf €100.

Vragen of opmerkingen?

Heb je vragen of opmerkingen over de tools? Neem dan contact op met Simone Krooshof via secretariaat@zorgnetwerk-gain.nl.